

აქციონერთა ეკონომიკური უფლება-მოვალეობები ღია ტიპის სააქციო
საზოგადოებაში

ავთანდილ ქორიძე

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის კერძო ბიზნეს
სამართლის ფაკულტეტზე სამართლის მაგისტრის ხარისხის მოსაპოვებლად*

კერძო ბიზნეს სამართალი

დავით მაისურაძე, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2019

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად

სარჩევი

აბსტრაქტი	iv
შესავალი	1
1. აქციონერთა ეკონომიკური უფლებების ზოგადი აღწერა მათი სამართლებრივი ბუნება.	3
1.1 აქციონერთა ეკონომიკური უფლებები.....	3
1.2. ეკონომიკური უფლებების კავშირი აქციონერის კონტროლის და შემოწმების უფლებებთან.....	4
1.3. ეკონომიკური უფლებების სხვაობა ღია და დახურული ტიპის სააქციო საზოგადოებებში	6
2. დივიდენდის სამართლებრივი ბუნება და მისი განკარგვის საფუძვლები	8
2.1 დივიდენდის სამართლებრივი ბუნება.....	8
2.2 დივიდენდის მიღების უფლება.....	10
2.3. დივიდენდის მოთხოვნის უფლება.....	11
2.4 დივიდენდის პოლიტიკა და მისი რეინვესტიციის სამართლებრივი საფუძვლები	14
2.5 სააქციო დივიდენდის ცნება და მისი განაწილების საფუძვლები	16
2.6 პასუხისმგებლობა დივიდენდის არაუფლებამოსილი განაწილების დროს.....	17
3. უპირატესი შესყიდვის უფლება.....	19
3.1 უპირატესი შესყიდვის უფლების სამართლებრივი ბუნება.....	19
3.1 საზოგადოების მიერ უპირატესი შესყიდვის უფლების შეზღუდვა და გაუქმება...	21
3.2 უპირატესი შესყიდვის უფლება ღია და დახურული ტიპის სააქციო საზოგადოებებში	23
4. აქციონერის ეკონომიკური უფლებები სააქციო საზოგადოების შერწყმა და შეძენის დროს.	25
4.1 სააქციო საზოგადოების შერწყმა შეძენის სამართლებრივი ბუნება.....	25
4.2 სააქციო საზოგადოების მტრული და მეგობრული შერწყმა/შეძენა.....	26
4.3 აქციონერთა ეკონომიკური უფლებების დაცვა სააქციო საზოგადოების შეძენა/შერწყმის დროს.....	28

4.3.1 აქციონერთა ეკონომიკური უფლებები და მათი დაცვა საზოგადოების შერწყმა/შეძენის შემდგომ.....	30
5. აქციონერის მიერ საზოგადოების კაპიტალში შენატანის განხორციელება	32
5.1 აქციონერის უფლება-მოვალეობები შენატანის განხორციელების ცნებიდან გამომდინარე.....	32
5.3 აქციონერის მიერ არაფულადი შენატანის განხორციელების წესი.....	36
6. აქციონერთა ეკონომიკური უფლებების მოდიფიკაციის ასპექტები.....	39
დასკვნა.....	41
ბიბლიოგრაფია	43

აბსტრაქტი

ნაშრომის მიზანს წარმოადგენდა, ღია ტიპის სააქციო საზოგადოებაში აქციონერთა ეკონომიკური უფლებების განსაზღვრა ევროკავშირის, მისი წევრ ქვეყნების და დელავერის შტატის პრაქტიკიდან გამომდინარე. ნაშრომში განვიხილეთ ევროკავშირის, მისი წევრი ქვეყნების და საქართველოს პრაქტიკა, ღია ტიპის სააქციო საზოგადოების აქციონერის ეკონომიკური უფლებების განსაზღვრის კრილში. ამასთანავე, საერთაშორისო სასამართლოების მიერ დანერგილი პრაქტიკა აქციონერთა უფლებების დაცვის პერსპექტივით. კვლევამ ცხადყო სააქციო საზოგადოების აქციონერთა უფლებამოვალეობის მნიშვნელოვანი როლი ბიზნესის ბაზარზე. კვლევაში ასევე, განისაზღვრა აქციონერთა ეკონომიკური უფლებების სხვაობა ღია და დახურული ტიპის სააქციო საზოგადოებებს შორის.

ნაშრომში, გამოიკვეთა საზოგადოების პარტნიორთა ეკონომიკური უფლებების ხუთი ძირითადი საკითხი. სახელდობრ ყურადღება დაეთმო შემდეგ, ასპექტებს: სააქციო საზოგადოების ეკონომიკური უფლებების ზოგადი აღწერა, დივიდენდის სამართლებრივი ბუნება, უპირატესი შესყიდვის უფლება, აქციონერთა ეკონომიკური უფლებამოვალეობები საზოგადოების შერწყმა/შემქნის დროს და სააქციო საზოგადოებაში შენატანის განხორციელების დროს ეკონომიკური უფლებების განსაზღვრის საკითხი. ამასთან ერთად, ნაშრომში ყურადღება გამახვილდა, აქციონერთა ეკონომიკური უფლებების მოდიფიკაციის გზებზე და საშუალებებზე დელავერის შტატის და ევროკავშირის პრაქტიკის მაგალითზე.

კვლევის დროს განხილულმა სასამართლო გადაწყვეტილებებმა, საერთაშორისო პრაქტიკამ, და ევროკავშირის მიერ გაცემულმა რეკომენდაციებმა დაადასტურა კვლევაში წარმოშობილი საკითხის აქტუალობა. ასევე ნაშრომმა ცხადყო, რომ სააქციო საზოგადოების აქციონერთა ეკონომიკური უფლებები საქართველოში საჭიროებს დახვეწას და მათზე დამატებითი კონტროლის და ზედამხედველობის დაწესებას.

დასკვნის სახით ნაშრომს დაერთო რეკომენდაციები, რომლის მნიშველობაც კვლევაზე მუშაობამ გამოიწვია. რეკომენდაციები შეეხებოდა: 1. დივიდენდის განაწილების პროცესში დირექტორთა საბჭოს მეტ ჩართულობას, 2. საზოგადოების კაპიტალში არაფულადი შენატანის დროს ექსპერტიზის დასკვნის ჩატარებას, 3. აქციონერის მიერ უპირატესი შესყიდვის უფლების გამოყენების ვადის გაზრდას, 4. საწესდებო დივიდენდის ცნების შემოღებას და 5. სააქციო საზოგადოების რეორგანიზაციის დროს და მის შემდგომ, აქციონერთა მეტ ჩართულობას საზოგადოების აქტივობებში. აღნიშული რეკომენდაციები მნიშველოვანია როგორც სააქციო საზოგადოების პარტნიორთა ისე სხვა მესამე პირთა უფლებების დასაცავად.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: სააქციო საზოგადოება, ღია ტიპის სააქციო საზოგადოება, ანგარიშვალდებული საწარმო, კაპიტალი, აქციონერი.

Abstract

The aim of this work was to determine the shareholders' economic rights in an open-ended joint stock company Based on the practice of the EU, its Member States and Delaware State. In the paper we discussed the EU, its Member States and Georgian Practice, in the context of determining the economic rights of the shareholder in open-ended joint stock company. Although, we discussed the practice established by the International Courts with the prospect of protection of shareholders' rights. The research demonstrated the role of the shareholders' rights and obligations in the business market. The survey also identified the difference between shareholders' economic rights between open and closed-type joint stock companies.

During the survey, five main issues of the economic rights of the partners of the company were revealed, such as: General description of the economical rights of the joint stock company, The legal nature of dividend, The right to preemptive purchase of shareholder, Economic rights and obligations of shareholders during the merger / acquisition of the society and the implementation of the contribution in the joint stock company. In addition, the work focused on the ways and means of modification of shareholders economic rights according to Delaware State and EU practices.

The court judgments, international practice, and recommendations issued by the European Union have confirmed the importance of the issues arising from the research. The paper also noted that, in Georgia economic rights of shareholders of the joint stock company needs to be refined and additionally supervised.

In conclusion, the work has been drawn up with recommendations that focused on research. Recommendations were about: 1. More involvement of the Board of Directors in the dividend distribution process, 2. Conclusion of expertise conclusion during non-monetary contributions to the capital of the society, 3. Increasing the timeframe of the right to a preferential buyer by the shareholder, 4. Introduction of conceptual dividend notion and its implementation in the Georgian legislation. Moreover, 5. Shareholders' greater involvement in community activities, during and after the reorganization of the joint stock company. These recommendations are important for protecting rights of joint stockholders and other third parties.

Search keywords: joint stock company, open type joint stock company, accountable enterprise, equity, shareholder.